

РЕЗОЛЮЦІЯ
за результатами проведення 06 травня 2022 року регіонального круглого
столу «Виявлення корупційних ризиків у діяльності МВС в умовах
воєнного стану та післявоєнного відновлення України»

06 травня 2022 року на базі Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ за ініціативи Управління запобігання корупції Міністерства внутрішніх справ України спільно з Одеським державним університетом внутрішніх справ проведено регіональний круглий стіл «Виявлення корупційних ризиків у діяльності МВС в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення України».

Представники: МВС України, Національне агентство з питань запобігання корупції, Консультативна місія ЄС в Україні, Національна гвардія України, центральні органи виконавчої влади, діяльність яких координується та спрямовується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ, Головного сервісного центру МВС, закладів охорони здоров'я, що належать до сфери управління МВС, у Дніпропетровській, Запорізькій, Кіровоградській та Одеській областях, а також науково-педагогічні працівники закладів вищої освіти, що належать до сфери управління МВС, громадських та волонтерських організацій та інші учасники науково-практичного онлайн-заходу.

В умовах сьогодення з введенням режиму воєнного стану перед органами Національної поліції України, органами державної влади постало чимало викликів, які потребують нагального вирішення та координації зусиль:

– **усвідомлюючи:** важливість сучасних і актуальних проблем діяльності Національної поліції України, органів державної влади в умовах воєнного стану;

– **вважаємо за доцільне:**

1. Схвалити основні положення доповідей учасників науково-практичного онлайн-заходу, відзначити їх актуальність, ґрунтовність, наукове та практичне значення, а також належну якість та глибину досліджень.

2. Внести наступні зміни та доповнення:

1) **до Кримінального кодексу України:**

– доповнити перелік корупційних кримінальних правопорушень, передбачених приміткою до ст. 45 Кримінального кодексу України, кримінальним правопорушенням, передбаченим ст. 201-2 «Незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги», у випадку його вчинення шляхом зловживання службовим становищем;

– доповнити ч. 2 ст. 364 Кримінального кодексу України «Зловживання владою або службовим становищем» словосполученням «чи вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану»;

– доповнити ч. 4 ст. 368 Кримінального кодексу України «Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою» словосполученням «чи в умовах воєнного або надзвичайного стану».

- внести зміни до статті 201-2 Кримінального кодексу України «Незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги», а саме виключити розмір заподіяної шкоди - «значну шкоду», як обов'язкову ознаку незаконного продажу або використання благодійних пожертв, безоплатної допомоги або укладання інших правочинів щодо розпорядження таким майном, з метою отримання прибутку, під час надзвичайного або воєнного стану.

- внести зміни до Кримінального кодексу України, а саме передбачити покарання за продаж товарів (предметів) гуманітарної допомоги або використання благодійних пожертв, безоплатної допомоги або укладання інших правочинів щодо розпорядження таким майном, з метою отримання прибутку під час надзвичайного або воєнного стану як за особливо тяжкий злочин.

- доповнити обтяжуючою обставиною «вчинення правопорушення в умовах воєнного або надзвичайного стану» до складу кримінального правопорушення ст. 190 Кримінального кодексу України. Законом України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за мародерство» № 2117-ІХ від 03.03.2022 були внесені зміни до Кримінального кодексу України, а саме до статей 185 (крадіжка), 186 (грабіж), 187 (розбій), 189 (вимагання), 191 (заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем). Зазначені норми були доповнені обтяжуючими обставинами, такими, як «вчинення правопорушення в умовах воєнного або надзвичайного стану», за які передбачена відповідальність у частинах 4-х вказаних статей, тоді, як зміни не торкнулися ст. 190 Кримінального кодексу України «Шахрайство».

- внести зміни до статті 201-2 Кримінального кодексу України, яку було прийнято Законом України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо відповідальності за незаконне використання гуманітарної допомоги» № 2155-ІХ від 24.03.2022 у зв'язку з невідповідністю ступеня суспільно небезпечного діяння та виду покарання. Пропонується під час воєнного стану виключити розмір заподіяної шкоди як обов'язкову ознаку незаконного продажу або використання благодійних пожертв, безоплатної допомоги або укладання інших правочинів щодо розпорядження таким майном, з метою отримання прибутку, вчинені у значному розмірі.

- Законом України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за мародерство» № 2117-ІХ від 03.03.2022 були внесені зміни до передбачених у статтях 185 (крадіжка), 186 (грабіж), 187 (розбій), 189 (вимагання), 191 (заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем) Кримінального кодексу України. Ці

склади кримінальних правопорушень доповнилися кваліфікуючою ознакою – вчинення правопорушення в умовах воєнного стану і відповідно віднесено до особливо кваліфікованого складу, за який передбачена відповідальність у ч. 4 вказаних статей, тоді, як зміни не торкнулися ст. 190 Кримінального кодексу України «Шахрайство», хоча відомо, що більшість гуманітарної допомоги привласнюються саме шляхом обману або зловживання довірою, тому пропонуємо доповнити зазначені склади кримінальних правопорушень також ст. 190 Кримінального кодексу України.

- у зв'язку з обмеженням кадрового потенціалу, великої кількості правопорушень та значного перенавантаження представників органів державної влади та місцевого самоврядування, під час дії режиму воєнного стану призупинити дію статті 27 Закону України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня № 1700-VII.

2) до Кримінального процесуального кодексу України:

- внести зміни до статті 245-1 Кримінального процесуального кодексу України «Зняття показань технічних приладів та технічних засобів, що мають функції фото-, кінозйомки, відеозапису, чи засобів фото-, кінозйомки, відеозапис», а саме викласти в наступній редакції: «Зняття показань технічних приладів та технічних засобів, що мають функції фото-, кінозйомки, відеозапису, чи засобів фото-, кінозйомки, відеозапису полягає в одержанні слідчим, прокурором, **дознавачем** від особи, яка є власником або володільцем відповідних приладів або засобів, необхідних для з'ясування обставин, що мають значення для кримінального провадження, копій фото- або кінозйомки, відеозапису, здійснених у публічно доступних місцях, у тому числі в автоматичному режимі, за виключенням місць, що відносяться до приватних помешкань осіб.

3) до Постанови КМУ від 5 березня 2022 р. № 202 «Деякі питання отримання, використання, обліку та звітності благодійної допомоги».

- доповнити та викласти у наступній редакції: «Установити, що в умовах воєнного стану не поширюються встановлені законодавством вимоги щодо отримання, використання, обліку та звітності благодійної допомоги, в тому числі гуманітарної допомоги, від юридичних та фізичних осіб - резидентів і нерезидентів». Внесення таких змін обґрунтовано тим, що саме гуманітарна допомога надається «у зв'язку з виникненням надзвичайного стану, зокрема внаслідок стихійного лиха, аварій, епідемій і епізоотій, екологічних, техногенних та інших катастроф, які створюють загрозу для життя і здоров'я населення, або тяжкою хворобою конкретних фізичних осіб, а також для підготовки до збройного захисту держави та її захисту у разі збройної агресії або збройного конфлікту».

4) до Закону України «Про гуманітарну допомогу» від 22.10.1999 № 1192-XIV.

- доповнити ст.11 Закону України «Про гуманітарну допомогу» новим абзацом наступного змісту: «Тимчасово, на період дії правового режиму воєнного, надзвичайного стану, положення статті 11 Закону України «Про

гуманітарну допомогу» не застосовуються». Наразі законодавство України передбачає три суб'єкта отримання-передачі гуманітарної допомоги: Донор – Отримувач – Набувач. Однак ланцюг здобуття гуманітарної допомоги набагато більший. Чинне законодавство України передбачає, що отримувачі гуманітарної допомоги повинні заповнювати звіти і відомості, передбачені наказом Мінсоцполітики України від 31.07.2020 № 539, проте форма звіту передбачає графи, що неможливо заповнити в умовах воєнного стану, а тому є необхідність внесення відповідних змін.

Окрему увагу слід звернути на правове регулювання отримання гуманітарної допомоги державними медичними установами.

5) до наказу Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства освіти і науки України, Міністерства інфраструктури України, Міністерства соціальної політики України від 05 квітня 2016 року № 255/369/132/344, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 04 травня 2016 року № 672/28802 «Про затвердження вимог до закладів, що проводять підготовку, перепідготовку і підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів, та кваліфікаційних вимог до спеціалістів, які здійснюють таку підготовку» в частині:

- передбачення розмірів елементів, якими повинен бути обладнаний майданчик для навчання з початкового керування транспортними засобами (далі – майданчик), таких, як: габаритний «тунель», «дворик», «вісімка», «зигзагоподібний переїзд», «змійка», «пагорб», «косогор».

- якими саме дорожніми знаками та дорожньою розміткою повинен бути обладнаний майданчик.

б) до Інструкції про порядок приймання іспитів для отримання права на керування транспортними засобами та видачі посвідчень водія, затвердженого наказом МВС України від 07 грудня 2009 року № 515 (у редакції наказу МВС України від 22 травня 2020 року № 408), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 22 січня 2010 року № 74/17369.

- виключити п. 1 розділу III Інструкції норму щодо складання практичного іспиту для отримання права на керування транспортним засобом в тому ж ТСЦ МВС, де було успішно складено теоретичний іспит.

Крім цього, у сфері підготовки водіїв запропоновано наступне:

1) надати автошколам та їх спеціалістам доступу до перегляду відеозаписів іспитів в ТСЦ щодо своїх та інших автошкіл для виявлення фактів непроведення іспитів, безпідставного зарахування успішного їх складання:

- із подальшим оскарженням виявлених порушень та анулюванням виданих на їх підставі водійських посвідчень;

- на перших етапах – надати спеціалістам автошкіл можливість приходити до ТСЦ зі своїми носіями та скачувати відеозаписи практичних іспитів зі всіх камер, того чи іншого дня, тієї чи іншої автошколи, дані, чий

це учень автошколи зображений на кожному записі, з часом – надати доступ до відео через е-кабінет;

- додаткова камера або ракурс, аби було видно і руки, і ноги учня та його сусіда по праву руку;

2) скасувати повторний повний курс підготовки після 3-го нездачі практичного іспиту.

3) по акредитації та атестації:

- затвердити вичерпний перелік обґрунтованих та справедливих підстав для призупинення/анулювання акредитації автошкіл, який унеможливило блокування їх роботи безпідставно або за несуттєві порушення;

- встановити, що у разі відкриття автошколою нових категорій ТЗ, зміни класів (кабінетів) або майданчиків переакредитація автошколи здійснюється виключно в межах таких змін (не заново), а у випадку здійснення інших змін акредитація щодо них не проводиться;

- встановити, що реєстрація несуттєвих змін до штату та МТБ автошкіл, яка не впливає на їх акредитаційний обсяг, здійснюється у повідомному порядку, без розгляду акредитаційною комісією (наприклад, зміна автопарку та складу спеціалістів);

- заборонити призупинення/анулювання акредитації автошколи на підставі недостатності/недокомплекту автопарку, якщо така автошкола де-факто не реєструє «зайві» групи/учнів та не видає свідоцтва «зайвим» учням;

- передати повноваження щодо призупинення та анулювання акредитації Головному сервісному центру МВС.

4) забезпечити автоматичне оприлюднення, в тому числі, у табличному форматі, першорядної інформації про автошколи, підготовку водіїв, деталізованої статистики про видачу свідоцтв та складання іспитів.

У сфері ОТК:

1) впровадити обов'язкову відеофіксацію процесу ОТК транспортних засобів та надати суб'єктам ОТК доступ до перегляду відеозаписів ОТК щодо себе та інших суб'єктів ОТК, із подальшим оскарженням виявлених порушень, належним реагуванням на них та скасуванням сфальсифікованих протоколів ОТК;

2) припинити практику необґрунтованого недопущення суб'єктів ОТК до роботи через невизнання стандарту 17020;

3) перевести протокол ОТК в електронну форму;

4) скасувати обов'язок вклеювання на протоколи ОТК самоклейних міток радіочастотної ідентифікації (корупційна схема, причому мітки не мають жодної користі – держава не має пристроїв для їх зчитування), це інструмент стягування коштів з суб'єктів ОТК (де-факто – їх клієнтів);

5) надати суб'єктам ОТК доступ до «історії» ОТК транспортних засобів, техогляд яких вони здійснюють;

6) переглянути підстави для визнання протоколів ОТК недійсними (скасованими), усунути можливості сервісних центрів МВС безпідставно скасовувати результати ОТК, паралізувати роботу суб'єктів ОТК за несуттєві

порушення, або ж шантажувати вчинення таких дій, уточнити та конкретизувати підстави для визнання протоколів ОТК недійсними;

7) припинити практику скасування протоколу ОТК у випадках, коли суб'єкт ОТК не зафіксував тільки незначні недоліки транспортного засобу (як таку, що суперечить статті 9 Директиви № 2014/45/ЄС, згідно з якою за наявності у ТЗ тільки незначних недоліків ОТК все одно вважається пройденим), зокрема унеможливлення випадків скасування протоколів ОТК, коли в даній партії ТЗ завод-виробник не зробив протитуманних фар, а ніші під них залишились і там встановлені/не встановлені «заглушки»);

8) встановити, що рішення про визнання протоколу ОТК недійсним набирає чинності після завершення строку його досудового оскарження до ГСЦ МВС (якщо скаргу не буде подано);

9) встановити, що суб'єкт ОТК видаляється з бази за скасування 10 або більше протоколів ОТК протягом року (замість 10 або більше протоколів ОТК протягом строку дії атестата про акредитацію).

3. Враховуючи існуючі та можливі корупційні ризики, доцільно розглянути питання щодо перевірки на поліграфі керівників державних підприємств, установ, організацій різних рівнів, залежно від критичності напряму роботи підрозділу під час воєнного стану та враховуючи корупційні ризики під час відновлення у післявоєнний період на предмет корумпованості у минулому чи готовності до корупційних дій у майбутньому.

Проректор

Лариса НАЛИВАЙКО